

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporärt ordnande av företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporärt ordnande av företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa (RP 119/2021 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Timo Meling, arbets- och näringsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Folkpensionsanstalten
- Nylands arbets- och näringsbyrå
- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

En person som är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet har i princip rätt till arbetslöshetsförmån, om hela företagsverksamheten upphör. Under covid-19 -pandemin har man kunnat avvika från denna förutsättning med stöd av den temporärt gällande bestämmelse om rätt till arbetsmarknadsstöd som finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den nuvarande bestämmelsen gäller till och med den 30 september 2021. Den temporära rätten till arbetsmarknadsstöd förlängs med oförändrat innehåll till och med den 30 november 2021.

Propositionen hänför sig till fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2021.

Lagen avses träda i kraft den 1 oktober 2021 och gälla till och med den 30 november 2021.

Betänkande AjUB 11/2021 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

En temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) trädde i kraft den 8 april 2020. Ändringen gällde företagares rätt till arbetsmarknadsstöd. Giltighetstiden för den temporära ändringen har tidigare förlängts till den 1 juli 2020, den 1 januari 2021, den 1 april 2021 och den 1 juli 2021. Den gällande temporära ändringen gäller till och med 30.9.2021.

När pandemiläget är tillräckligt stabilt och vaccinationerna framskrider tillräckligt blir det möjligt att lindra och avveckla de restriktioner och rekommendationer som regeringen har infört för att stävja covid-19-pandemin. Detta väntas medföra att konsumentefterfrågan återhämtar sig och att förutsättningarna för företagsverksamhet förbättras. Återhämtningen av konsumentefterfrågan och företagsverksamhetens återgång till en bättre nivå kan dock fördröjas beroende på bransch. Regeringen anser därför att giltighetstiden för den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa i syfte att trygga företagarnas försörjning behöver förlängas till den 30 november 2021.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget med de ändringar som beskrivs i detaljmotiveringen nedan. Utskottet påpekar att man i fortsättningen också vid temporära ändringar bör undvika att de införs för mycket korta perioder åt gången. Detta för att bestämmelserna ska vara förutsägbara och begripliga. Om det ändå blir nödvändigt, måste fortsatta beslut fattas och information om dem ges i tillräckligt god tid.

DETALJMOTIVERING

Lagen om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet menar att det är angeläget att se till att rätten till arbetsmarknadsstöd finns kvar oavbrutet från och med den 1 oktober 2021, fastän själva lagen inte skulle hinna träda i kraft innan dess. Därför föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras med följande mening: "Denna lag tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd från och med den 1 oktober 2021." Kompletteringen ger arbetssökande oavbruten rätt till arbetsmarknadsstöd från och med den 1 oktober 2021, även om ärendet inte kan handläggas innan lagen träder i kraft. Den föreslagna ändringen kan i det avseendet anses vara av teknisk natur att arbetsmarknadsstödet betalas ut endast för den tid som föreslås i propositionen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 119/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) en ny 4 c §
som följer:

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 c §

Temporär tillämpning av lagen på företagare

På en arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte vad som i 2 kap. 5 § 4 mom. föreskrivs om fortsatt sysselsättning på heltid, om personens arbete på heltid i företaget har upphört på grund av en allvarlig smittsam sjukdom med mycket stor spridning.

Vid tillämpning av 1 mom. anses personens arbete på heltid ha upphört också när inkomsten av företagsverksamheten för varje person som deltar i arbetet som företagare är mindre än 1 089,67 euro per månad. Inkomsten ska ha minskat på grund av en allvarlig smittsam sjukdom med mycket stor spridning.

På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 2 kap. 1 eller 4 §, vad som i 2 kap. 5 och 5 a § föreskrivs om sysselsättning i eget arbete eller 9, 10, 10 a, 11 eller 13—16 §, 2 a kap. 4—7 §, bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. 8 § eller bestämmelserna i 2 a kap. 9—12, 12 a, 13, 13 a eller 14 §. På den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas dock vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande och vad som i 2 a kap. föreskrivs om vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne. Den arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner, om denne är sysselsatt på heltid i över två veckor.

På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 7 kap. 2 §, 7 kap. 4 § 2 mom. eller 7 kap. 7 eller 9 §.

Den arbetssökande har rätt till arbetsmarknadsstöd på det sätt som avses i 1 § 4 mom. också om denne inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning på grund av vad som i 2 kap. 5 § 4 mom. föreskrivs om fortsatt sysselsättning på heltid och i övrigt uppfyller förutsättningarna för erhållande av arbetsmarknadsstöd.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 30 november 2021.

Betänkande AjUB 11/2021 rd

Denna lag tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd från och med den 1 oktober 2021.

Helsingfors 23.9.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Aino-Kaisa Pekonen vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Atte Kaleva saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Riikka Slunga-Poutsalo saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.

Betänkande AjUB 11/2021 rd

Reservation

Reservation

Motivering

Enligt propositionen ska giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängas till och med den 30 november 2021, eftersom covid-19-pandemin fortfarande pågår. Syftet med den temporära ändringen är att underlätta företagarnas svåra ekonomiska situation under coronakrisen.

Coronaläget är fortfarande besvärligt. Den ekonomiska osäkerheten är alltjämt stor. Folk har ändrat sina konsumtionsvanor och det har på vissa ställen försvårat situationen för företagarna. Också regeringens rekommendationer om restriktioner för näringsverksamhet försvårar situationen ytterligare.

Statsrådet har redan flera gånger föreslagit ändringar i utkomtskyddet för arbetslösa företagare. Samlingspartiets och sannfinländarnas utskottsgrupper konstaterar att statsrådet äntligen måste överväga att förlänga giltighetstiden i ikraftträdandebestämmelsen ännu mer.

Den 2 december 2020, den 4 mars 2021 och den 27 maj 2021 har vi föreslagit att den lagändring som gäller utkomtskydd för arbetslösa företagare ska gälla längre än vad regeringen föreslagit.

Av motiveringen framgår det inte varför regeringen trots det går in för att förlänga giltighetstiden bara till den sista november. I propositionsmotiven tas det inte ställning till varför giltighetstiden förlängs med bara två månader. Det vore mer logiskt att förlänga giltighetstiden direkt till slutet av året.

Eftersom ingen vet hur länge krisen kommer att pågå, är det motiverat att giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om utkomtskydd för företagare förlängs till årets slut. Det är således motiverat att giltighetstiden är längre än vad regeringen har stannat för i sin proposition.

Även om det är möjligt att antalet företagare som får arbetsmarknadsstöd minskar, måste man beakta den osäkra situation som pandemin orsakar och som försvårar företagarnas verksamhetsförutsättningar. Dessutom medför restriktionerna inom näringsfriheten betydande olägenheter för ett flertal branscher.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen med följande ändringar:

Betänkande AjUB 11/2021 rd
Vastalause

Reservationens ändringsförslag

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2021.
(2 mom. som i AjUB)

Helsingfors 23.9.2021

Arto Satonen saml
Atte Kaleva saml
Ruut Sjöblom saml
Rami Lehto saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Jukka Mäkyne saf